

V Bruseli 22. mája 2023
(OR. en)

9598/23

COHAFA 56
DEVGEN 93
CONUN 119
FIN 552
RELEX 634

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	9282/23
Predmet:	Závery Rady o riešení medzery vo financovaní humanitárnej pomoci

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o riešení medzery vo financovaní humanitárnej pomoci, ktoré sa schválili na 3950. zasadnutí Rady 22. mája 2023.

ZÁVERY RADY

RIEŠENIE MEDZERY VO FINANCOVANÍ HUMANITÁRNEJ POMOCI

1. Rada vyjadruje hlboké znepokojenie nad prudko rastúcimi celosvetovými potrebami humanitárnej pomoci v čase zmenšujúceho sa humanitárneho priestoru, dlhotrvajúceho konfliktu, politizácie pomoci a zvyšujúcej sa zraniteľnosti v dôsledku zmeny klímy a opätovne potvrdzuje svoj záväzok k zásadovej a účinnej humanitárnej činnosti. Viac ako 350 miliónov ľudí na celom svete potrebuje humanitárnu pomoc na záchranu životov, čo je viac ako 20 % nárast v porovnaní s rokom 2022 a viac ako 40 % nárast v porovnaní s rokom 2021. Viac ako 100 miliónov ľudí bolo násilne vysídlených a 43 miliónov ľudí v 51 krajinách je na pokraji hladomoru. Rada konštatuje, že nedávnymi výzvami na humanitárnu pomoc sa v celosvetovom meradle zabezpečila len polovica požadovaného financovania, a vyjadruje hlboké znepokojenie nad rastúcim rozdielom medzi odhadovanými potrebami a financovaním, a to aj v prípade zabudnutých kríz.
2. Rada vyjadruje znepokojenie nad rozsahom ľudského utrpenia, porušovaním medzinárodného humanitárneho práva, stratami na životoch a dôstojnosti vrátane násillia voči civilistom a úmyselného a cieleného ničenia civilnej infraštruktúry na celom svete, napríklad na Ukrajine v dôsledku ruskej útočnej vojny. Rada ďalej vyjadruje hlboké znepokojenie nad celosvetovými ničivými dôsledkami vojny, ktoré zhoršili celosvetovú potravinovú krízu, a opakuje svoj záväzok podporovať celosvetovú potravinovú bezpečnosť a výživu, a to aj prostredníctvom Čiernomorskej iniciatívy OSN pre obilniny a koridorov solidarity medzi EÚ a Ukrajinou.
3. Rada opätovne zdôrazňuje zásadnú úlohu EÚ a jej členských štátov pri podpore humanitárnej činnosti na celom svete, ako to preukázala otvorením Európskeho humanitárneho fóra, a pripomína závery z roku 2021 o oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady a berie na vedomie uznesenie Európskeho parlamentu z roku 2021 o nových usmerneniach pre humanitárnu činnosť EÚ.

4. Rada zdôrazňuje naliehavú potrebu riešiť narastajúci rozdiel medzi potrebami humanitárnej pomoci a zdrojmi prostredníctvom zvýšeného úsilia v troch vzájomne prepojených a vzájomne sa posilňujúcich oblastiach: zvýšenie a rozšírenie zdrojovej základne pre humanitárnu činnosť, zvýšenie účinnosti a efektívnosti systému humanitárnej pomoci a zníženie potrieb humanitárnej pomoci.

I. ZVÝŠENIE A ROZŠÍRENIE ZDROJOVEJ ZÁKLADNE PRE HUMANITÁRNU ČINNOSŤ

5. Rada zdôrazňuje potrebu mobilizovať dodatočné financovanie humanitárnej pomoci na celom svete a dosiahnuť vyváženejšiu štruktúru financovania, v rámci ktorej by sa čerpalo zo zdrojov tradičných, vznikajúcich a potenciálnych darcov, filantropických nadácií, súkromného sektora, ako aj iných príslušných zainteresovaných strán.
6. Rada berie na vedomie záväzkov členských štátov zabezpečiť dodatočné financovanie humanitárnej pomoci. Rada bude pokračovať v práci na zabezpečení udržateľnejšieho a vyváženejšieho rozdelenia financovania humanitárnej pomoci medzi členskými štátmi a vyzýva Komisiu, aby o tom každoročne podávala správu. Rada opätovne potvrdzuje spoločný záväzok EÚ poskytnúť do roku 2030 aspoň 0,7 % spoločného HND ako oficiálnu rozvojovú pomoc a nabáda jej členské štáty, aby pokračovali vo svojom úsilí o odstránenie medzery vo financovaní humanitárnej pomoci tým, že prispievajú na úrovni zodpovedajúcej ich finančným prostriedkom a zabezpečia, aby sa primeraný podiel, napríklad 10 % svojej oficiálnej rozvojovej pomoci vyčlenil na humanitárnu činnosť na základe existujúcich potrieb humanitárnej pomoci.
7. Rada nabáda EÚ a jej členské štáty, aby posilnili dialóg a zintenzívnili svoje kontakty s krajinami s hospodárskym potenciálom, ktorý im umožňuje prevziať väčšiu zodpovednosť za zvýšené a predvídateľné financovanie humanitárnej pomoci založenej na potrebách, najmä pokiaľ ide o krajiny OECD a G20, a to napríklad systematickým začleňovaním humanitárnej činnosti do dialógov s tretími krajinami a pravidelným zaradovaním humanitárnych záležitostí do programu dvojstranných stretnutí na všetkých úrovniach. Podpora dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva a humanitárnych zásad je neoddeliteľnou súčasťou osvetu zameranej na rozšírenie darcovskej základne.

8. Rada vyzýva členské štáty a Komisiu, aby podporovali zapojenie súkromného sektora vrátane filantropických nadácií, a nabáda na úsilie o budovanie partnerstiev medzi humanitárnym a súkromným sektorom. Rada ďalej nabáda členské štáty a Komisiu, aby preskúmali inovatívne prístupy k financovaniu s cieľom zapojiť všetky zainteresované strany.

II. ZLEPŠENIE ÚČINNOSTI A EFEKTÍVNOSTI SYSTÉMU HUMANITÁRNEJ POMOCI

9. Rada zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť účinnosť a efektívnosť poskytovania pomoci, aby sa optimalizovalo využívanie dostupných zdrojov, a potvrdzuje význam prístupu založeného výlučne na potrebách, ako aj transparentnej a zásadovej prioritizácie počas humanitárnych kríz. Rada víta kľúčovú úlohu systému OSN, najmä Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA) a iných agentúr OSN, pri zabezpečovaní účinnej koordinácie a posudzovania potrieb vrátane úsilia o porovnateľnosť analýz závažnosti potrieb počas kríz, pri prepájaní posúdení potrieb a plánovania reakcie a pri zabezpečovaní kvality prostredníctvom nezávislého dohľadu, čo umožní darcom pridelovať finančné prostriedky na základe potrieb.
10. Rada uznáva hodnotu kvalitného financovania, t. j. viacročného a flexibilného financovania, pri zabezpečovaní efektívnej a účinnej humanitárnej činnosti. Flexibilným financovaním sa umožňuje rýchle rozšírenie reakcie na naliehavé potreby a zabezpečuje operačnú kontinuitu v zanedbaných krízach. Rada preto v tejto súvislosti nabáda členské štáty a Komisiu, aby v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z tzv. veľkej dohody zvýšili svoje úrovne flexibilného financovania vymedzeného ako nevyčlenené alebo mierne vyčlenené. Rada ďalej pripomína konferenciu v rámci tzv. veľkej dohody o výsledkoch kvalitného financovania so záväzkom zvýšiť viacročné financovanie humanitárnej pomoci o 30 %, pričom uznáva, že viacročné financovanie má tiež potenciál posilniť miestnu kapacitu a vedie k lepším výsledkom pre postihnuté obyvateľstvo, najmä v dlhotrvajúcich krízach.

11. Rada uznáva dôležitú úlohu miestnych a vnútroštátnych aktérov vrátane účasti a vedenia organizácií vedených ženami pri uľahčovaní účinnej humanitárnej činnosti tým, že pôsobia v prvej línii pred núdzovými situáciami, počas nich i po nich. Rada preto nabáda členské štáty a Komisiu, aby posilnili spoluprácu s miestnymi organizáciami v súlade so záväzkom tzv. veľkej dohody poskytnúť aspoň 25 % finančných prostriedkov na humanitárnu pomoc čo najpriamejším spôsobom miestnym alebo vnútroštátnym aktérom a zároveň podporovali posilňovanie kapacít a zmysluplnú a inkluzívnu účasť miestnych aktérov na rozhodovaní vo všetkých fázach programového cyklu, a s uznaním berie na vedomie usmernenia Komisie o lokalizácii.
12. Rada zdôrazňuje potenciál humanitárnej logistiky pre efektívnejšiu a účinnejšiu humanitárnu pomoc. Rada nabáda členské štáty a Komisiu, aby využívali inovatívne prístupy na ďalšie zvýšenie účinnosti humanitárnej činnosti, a to aj prostredníctvom rámca tzv. veľkej dohody. Rada nabáda humanitárny sektor vrátane darcov, aby naďalej rozvíjali a podporovali strategický prístup k logistike.

III. ZNIŽOVANIE POTRIEB HUMANITÁRNEJ POMOCI

13. Rada sa domnieva, že najúčinnším spôsobom, ako v konečnom dôsledku riešiť medzeru vo financovaní humanitárnej pomoci, je znížiť úroveň potrieb humanitárnej pomoci. Rada v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu udržateľne riešiť základné príčiny prostredníctvom posilneného sfunkčnenia prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom (HDP), spoluprácou v rámci prístupu Tímu Európa a okrem iného v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z vyhlásenia humanitárneho darcu o klíme a životnom prostredí.
14. Rada konštatuje, že hlavnou hnacou silou potrieb humanitárnej pomoci zostáva ozbrojený konflikt a že na ukončenie ľudského utrpenia sú potrebné politické riešenia. Rada opätovne zdôrazňuje význam pokračujúceho úsilia o predchádzanie konfliktom, mediáciu a inkluzívne budovanie mieru a zdôrazňuje potrebu systematickejšieho a koordinovanejšieho prístupu k humanitárnej diplomacii.

15. Rada zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva a súlad s ním stali ústredným prvkom vonkajšej činnosti EÚ a aby sa podporovalo všetkými dostupnými prostriedkami, a zdôrazňuje prvoradú úlohu rešpektovať a chrániť civilné obyvateľstvo v súlade s medzinárodným humanitárnym právom, zachovať humanitárny priestor a zaistiť bezpečnosť a ochranu humanitárnych pracovníkov. Ďalej zdôrazňuje potrebu vyvodzovania zodpovednosti za porušovanie medzinárodného humanitárneho práva.
16. Rada zdôrazňuje nevyhnutnosť odvrátiť a znížiť potreby humanitárnej pomoci prostredníctvom prístupu založeného na prepojení medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom, pričom je potrebné riešiť základné príčiny kríz, investovať do znižovania rizika katastrof a pripravenosti na katastrofy, pričom by sa mal prijať rodovo responzívny prístup, a posilniť odolnosť ľudí v núdzi za zachovania nediskriminačných základných sociálnych služieb, a to aj pre ženy a dievčatá, najmä v prípade dlhotrvajúcich a politicky zložitých humanitárnych kríz. Rada v tejto súvislosti nabáda na zintenzívnenie dialógu medzi humanitárnymi aktérmi a aktérmi v oblasti mieru a rozvoja, najmä medzinárodnými finančnými inštitúciami (IFI), s cieľom zabezpečiť udržateľné, flexibilné a reaktívne financovanie rozvoja na stabilizáciu a angažovanosť v nestabilných štátoch a štátoch postihnutých konfliktom, ktoré čelia humanitárnym núdzovým situáciám.
17. Rada opätovne zdôrazňuje, že zmena klímy je rastúcou hnacou silou potrieb humanitárnej pomoci. Rada nabáda členské štáty a Komisiu, aby preskúmali možnosti maximalizácie účinku všetkých finančných tokov prostredníctvom existujúcich mechanizmov financovania s cieľom lepšie reagovať na humanitárne krízy spôsobené zmenou klímy.
18. Rada uznáva, že pri prevencii alebo znižovaní akútnych humanitárnych vplyvov je dôležité konať v predstihu ešte pred tým, ako sa predpokladané nebezpečenstvá rozvinú do úplnej humanitárnej núdzovej situácie. V tejto súvislosti a v súlade s iniciatívou generálneho tajomníka OSN „Včasné varovania pre všetkých“ (EW4All) Rada zdôrazňuje zásadný význam posilnenia anticipačných opatrení s cieľom znížiť potreby humanitárnej pomoci, a to aj posilnením synergií medzi humanitárnymi, rozvojovými a klimatickými aktérmi.